

PROTOCOL PER GESTIONAR UN RISC GREU I IMMINENT

1. OBJECTE

Aquest protocol documentat té com a finalitat establir:

- El circuit d'informació i els criteris essencials, de caràcter mínim, per a la notificació i valoració de les situacions de risc greu i imminent en el seu àmbit d'aplicació, per tal d'analitzar les condicions de treball que les generen i adoptar les mesures preventives o correctores necessàries al més aviat possible, així com el seu seguiment.
- El sistema de responsabilitats en l'aplicació del procediment.

Els objectius específics són tres:

- Sistematitzar la gestió del risc derivat d'un perill greu, imminent i inevitable, que evidencia la insuficiència de les mesures preventives existents i que ha generat, o podria generar, un dany per a la salut.
- Establir les funcions i les responsabilitats que assumeixen les persones implicades en l'aplicació del Procediment, donant les instruccions necessàries perquè, en cas de perill greu, imminent i inevitable, el personal pugui interrompre la seva activitat i, si és necessari, abandonar immediatament el lloc de treball.
- Establir circuits àgils d'intervenció que permetin disposar d'una valoració en el període més breu possible des de la notificació.

2. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest protocol és d'aplicació a totes les circumstàncies anòmales relacionades amb el lloc de treball que poden materialitzar-se de manera immediata i provocar un efecte greu sobre la salut de les persones exposades, identificades pels empleats adscrits a les unitats administratives i acadèmiques de la UPF, així com als treballadors externs que concorren en les dependències de la Universitat.

La detecció d'una condició de treball que una persona considera inadequada però que no implica un risc greu i imminent per a la salut seguirà el Procediment per notificar i valorar les condicions de treball percebudes com a inadequades.

3. DEFINICIONS

Acció preventiva: conjunt de mesures adoptades o previstes en les fases d'activitat de la Universitat amb la finalitat de prevenir els factors de risc laboral o de protegir els seus efectes, incidint sobre el focus emissor o sobre el medi de propagació (factors de risc) o sobre la persona exposada (efectes).

Comitè de Seguretat i Salut en el Treball: òrgan de caràcter paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de la Universitat en matèria de prevenció de riscos laborals.

Comissió Estable de Seguiment de l'Activitat Preventiva: òrgan descentralitzat i delegat del Comitè de Seguretat i Salut en el Treball a cada campus destinat al seguiment regular i periòdic dels programes preventius, de les propostes de millora de les condicions de treball i de la correcció de les deficiències que s'identifiquin.

Condicció de treball percebuda com a inadequada: condició de treball que en opinió de la persona que la identifica resulta insegura o no saludable.

Delegats de prevenció: representants dels empleats amb funcions específiques pel que fa als temes de seguretat i de salut en el treball, i que han de contribuir a la integració de la prevenció de riscos laborals.

Dependències del centre de treball: qualsevol àrea, edificada o no, del campus de la Universitat en la qual els empleats hagin de romandre o a la qual hagin d'accedir per raó de la seva feina.

Dosi: intensitat del factor de risc a la que un/a empleat/ada o grup d'empleats estan exposats en unes determinades circumstàncies.

Efecte per a la salut: una malaltia professional o relacionada amb el treball o una lesió per accident de treball soferta amb motiu o ocasió de la feina.

Exposició: circumstància en les que es produeix el contacte entre un factor de risc laboral i un/a empleat/ada o grup d'empleats, determinada per la dosi i la durada del contacte.

Factor de risc: condició de treball inadequada que, amb unes circumstàncies concretes d'exposició, presenta una probabilitat de produir un problema de salut a un/a empleat/ada o grup d'empleats.

Prevenció: activitats o mesures adreçades a eliminar i/o controlar els factors de risc laboral. Inclou la informació, la formació, la senyalització i la vigilància de l'estat de salut.

Protecció: activitats o mesures adreçades a evitar, reduir i minimitzar els efectes per a la salut dels factors de risc laboral. Inclou la protecció col·lectiva i la individual i l'adopció de mesures d'emergència.

Risc greu i imminent: risc laboral que resulta probable que es materialitzi de manera immediata i que la seva exposició suposi un dany greu per a la salut de les persones, malgrat que aquest dany no es manifesti de manera immediata.

Risc laboral: possibilitat de patir un dany per a la salut derivat del treball, en funció de la probabilitat d'actualització de la seqüència del dany i de la severitat de les possibles conseqüències per un/a empleat/ada o grup d'empleats.

4. RESPONSABILITATS

Les funcions i les responsabilitats de gestió preventiva es troben distribuïdes entre els diferents nivells jeràrquics de la Universitat, d'acord amb la legislació vigent i amb l'apartat "4.3. Integració de la prevenció en el sistema de gestió" de la secció I, "Política de seguretat i salut en el treball", del capítol II, "Sistema de prevenció de riscos laborals", del Manual de gestió del Pla de Prevenció de Riscos Laborals.

Pel que fa a la implantació d'aquest protocol, les obligacions específiques de gestió preventiva es distribueixen entre els òrgans de la UPF de la manera següent:

4.1. ÒRGANS D'ÀMBIT GENERAL

- El Consell de Govern és l'òrgan competent per aprovar les seccions i els procediments generals de gestió del Pla i les seves modificacions i, en especial, aquest protocol documentat.
- El rector o rectora, com a màxima autoritat universitària, és el responsable de dotar la Universitat dels mitjans humans, tècnics, materials i econòmics necessaris, així com de definir i aplicar la seguretat i la salut dels empleats segons els criteris establerts al Pla de Prevenció de Riscos Laborals i la legislació vigent, i és l'òrgan competent per desenvolupar en les seves polítiques de govern les accions necessàries per aconseguir la seva integració efectiva.

Sobre aquest òrgan recau el deure de seguretat i l'obligació de protegir els treballadors de la Universitat davant els riscos laborals. Per això, ha de vetllar en tot moment per la seva seguretat i salut en tots els aspectes relacionats amb la feina.

- El Comitè de Seguretat i Salut en el Treball, com a òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de la UPF en matèria de prevenció de riscos laborals, ha d'informar favorablement aquest document i proposar-ne l'aprovació; així com ha d'analitzar les situacions de risc greu i imminent que siguin notificades segons els circuits establerts en aquest Procediment, i fer el seguiment de les mesures preventives i correctores proposades.

4.2. ÒRGANS D'ÀMBIT ESPECÍFIC

- El o la gerent ha de col·laborar en les accions necessàries per implantar i aplicar aquest protocol, impulsant-ne el seguiment, la revisió i l'actualització i vetllant pel seu compliment.
- L'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut ha de registrar les situacions de risc greu i imminent notificades; assessorar, quan sigui necessari, els comandaments en la valoració del risc i en la definició de mesures preventives o correctores; valorar la seva idoneïtat i l'eficàcia de les mesures executades i incloure-les en la planificació de l'activitat preventiva.

- La resta d'òrgans, càrrecs i comandaments de la Universitat i els investigadors principals responsables de projectes de recerca han de:
 - Conèixer aquest protocol, vetllar pel seu compliment i detectar-ne les necessitats d'actualització o de millora.
 - Garantir als empleats al seu càrrec la informació dels seus drets així com del contingut d'aquest protocol i de tota la normativa de prevenció de riscos laborals i de règim disciplinari que s'hi troba relacionada.
 - Informar als empleats externs que desenvolupen activitats dins la seva àrea de competència del contingut d'aquest protocol.
 - Vetllar per a que es comuniquin, mitjançant els canals establerts en aquest Protocol, les situacions de risc greu i imminent que afectin les persones adscrites a la seva unitat.
 - Analitzar les situacions de risc greu i imminent amb la persona notificant. Amb aquesta finalitat pot demanar, si ho considera necessari, assessorament a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut per a l'anàlisi del risc i la proposta de mesures.
 - Prioritzar l'execució de les mesures preventives que estiguin dins del seu àmbit d'actuació i, com a mínim, establir les mesures de protecció necessàries per minimitzar el risc i per evitar les possibles conseqüències de l'exposició fins que no s'executin les mesures preventives adients, o bé, comunicar-ho a la unitat competent per a la seva resolució.
 - Informar la persona notificant de l'estat de la seva comunicació així com de la resolució final.
 - Fer el seguiment de l'execució de les mesures proposades i participar en la valoració de l'eficàcia de les mesures executades.
 - Informar l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut un cop s'hagin executat aquestes mesures.
- La resta del personal ha de conèixer i complir aquest protocol i comunicar als comandaments intermedis les carències que detectin en la seva aplicació.

5. PROCEDIMENT DE NOTIFICACIÓ I VALORACIÓ DE SITUACIONS DE RISC GREU I IMMINENT

Sempre que una persona tingui el convenciment que resulta provable que es materialitzi alguna circumstància anòmla relacionada amb el lloc de treball en un futur immediat i que pugui suposar un dany greu per a la salut del personal se'n farà la valoració pertinent. Aquesta s'ha de fer quan abans per identificar al més aviat possible la causa o les causes, de manera que es puguin establir ràpidament les mesures necessàries per restablir la normalitat.

5.1. FASES DEL PROCEDIMENT

Aquest procediment preveu les cinc fases d'actuació següents:

1. La notificació, amb la que s'inicien les actuacions, i el registre dels fets.
2. La valoració de la situació de risc greu i imminent.
3. La proposta i planificació de mesures preventives i correctores.
4. La comunicació dels resultats de la valoració
5. El seguiment i el control de les mesures planificades, amb la que finalitzen les actuacions.

5.2. PRIMERA FASE: NOTIFICACIÓ I REGISTRE DELS FETS

Les actuacions s'inicien quan una persona informa d'una situació de risc que resulti provable que es materialitzi en un futur immediat i pugui suposar un dany greu per a la salut del personal. En primer terme, ha d'informar-la immediatament al seu o la seva cap de servei o assimilat, o a l'investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, o persona del seu equip en qui deleguin i, després, a l'Oficina, mitjançant un missatge del Centre d'Atenció a l'Usuari (CAU), que haurà d'incloure una descripció de la situació de risc.

Quan els diferents destinataris rebin la notificació procediran a:

- El o la cap de servei o assimilat, o investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, o persona del seu equip en qui deleguin, visitar la zona i confirmar o descartar la situació de risc.

En cas afirmatiu, paraitzarà temporalment l'activitat i delimitarà i prohibirà l'accés a la zona i informarà immediatament d'aquesta circumstància a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut i als delegats de prevenció. Sempre que tècnicament sigui possible, s'haurà de disposar la paraització parcial, és a dir, únicament d'aquelles parts de les instal·lacions el funcionament de les quals impliqui l'esmentat risc, i no de totes les instal·lacions.

En cas que no confirmi la situació de risc, però que la persona afectada consideri que sí comporta un risc greu i imminent per a la seva salut, està legitimada a no tornar a l'activitat.

- La persona de suport administratiu de l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut:
 - Informarà de la notificació, mitjançant el correu electrònic, el personal tècnic de l'Oficina.

- Informarà de la notificació, compartint el missatge del CAU, el o la cap de servei o assimilat, o investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, de la unitat en la que s'ha identificat la situació de risc.

Quan el personal tècnic de l'Oficina ho consideri, també informarà, mitjançant el correu electrònic, a la direcció del campus i al servei d'Infraestructures i Patrimoni, a efectes d'evitar la duplicitat d'esforços i coordinar les actuacions a endegar per la gestió dels mateixos.

- Informarà de la notificació, mitjançant el correu electrònic, als delegats de prevenció.
 - Obrirà un expedient electrònic del cas, en el que es custodiarà el missatge de CAU i la resta de documents que es derivin de l'aplicació del Procediment.
 - Registrarà electrònicament les dades trameses.
- Els delegats de prevenció estan facultats per presentar-se, encara que sigui fora de la seva jornada laboral, al lloc dels fets a fi de conèixer-ne les circumstàncies. Si es confirma la situació de risc, informaran immediatament l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, mitjançant el correu electrònic.

5.3. SEGONA FASE: VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ DE RISC GREU I IMMINENT

El o la cap de servei o assimilat, o investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, de la unitat en la que s'ha identificat la situació de risc ha de validar la notificació i informar d'això el notificant i l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, mitjançant el missatge del CAU.

Les notificacions considerades procedents seran analitzades pel o per la cap de servei o assimilat, o investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, o persona del seu equip directiu en qui deleguin.

L'anàlisi consistirà a valorar els possibles riscos i proposar prioritats en l'establiment de les possibles mesures preventives o correctores que calgui prendre per restablir les condicions de treball.

La persona responsable de l'anàlisi, quan sigui necessari, podrà comptar amb l'assessorament del personal tècnic de l'Oficina.

5.4. TERCERA FASE: PROPOSTA I PLANIFICACIÓ DE MESURES PREVENTIVES I CORRECTORES

Les conclusions de la valoració s'han de traduir en un pla de treball, amb dates, accions concretes i responsables, que ha de ser objecte d'un seguiment pel que fa al seu compliment i la seva eficàcia.

Tot el procés es documentarà mitjançant l'emplenament del Registre 1.

En cap cas, no es podrà exigir al personal que repregui la seva activitat mentre persisteixi el perill, llevat d'excepcions degudament justificades per raons de seguretat i determinades reglamentàriament.

5.5. QUARTA FASE: COMUNICACIÓ DELS RESULTATS DE LA VALORACIÓ

En finalitzar la valoració, el o la cap de servei o assimilat, o investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, o persona del seu equip directiu en qui deleguin, trametrà el Registre 1 emplenat i signat digitalment, mitjançant el missatge del CAU, a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut. La persona de suport administratiu de l'Oficina li retornarà pel mateix canal després que el personal tècnic de l'Oficina l'hagi revisat i valorat la idoneïtat de les mesures preventives o correctores proposades.

El Registre validat per l'Oficina serà tramès pel o per la cap de servei o assimilat, o investigador o investigadora principal responsable del projecte de recerca, o persona del seu equip directiu en qui deleguin, mitjançant un missatge del CAU, a les unitats administratives responsables de la implantació de les accions correctores; i compartirà aquest missatge amb la persona de suport administratiu de l'Oficina.

La persona de suport administratiu de l'Oficina informarà, mitjançant el missatge del CAU, la persona notificant de les accions endegades per la correcció de la situació informada.

L'Oficina informarà verbalment del procés i resultats de la valoració als membres de la Comissió Estable de Seguiment de l'Activitat Preventiva del campus on s'hagi manifestat la situació de risc (el seu personal tècnic) i del Comitè de Seguretat i Salut en el Treball (el seu cap), en la propera sessió de treball ordinària.

5.6. CINQUENA FASE (FINALITZACIÓ D'ACTUACIONS): SEGUIMENT I CONTROL DE LES MESURES PLANIFICADES

El o la cap del servei o assimilat, o l'investigador o investigadora principal responsable de projectes de recerca, en què s'han on s'hagi manifestat la situació de risc haurà de fer un control i seguiment de les mesures preventives i correctores i de comunicar, mitjançant el missatge del CAU, a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut la finalització d'aquestes.

El personal tècnic de l'Oficina, conjuntament amb el o la cap de servei o assimilat o l'investigador o investigadora principal, valorarà l'eficàcia de les mesures un cop executades. A tal efecte, s'aplicarà el Procediment per fer el seguiment periòdic de les condicions de treball i de l'activitat dels empleats.

El cap de l'Oficina aportarà informació de l'evolució del cas i de la idoneïtat de les mesures adoptades al Comitè de Seguretat i Salut en el Treball perquè en faci seguiment en les sessions de treball periòdiques.

6. REGISTRES

Registre 1. Registre de valoració d'una situació de risc greu i imminent

 Universitat Pompeu Fabra Barcelona	Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut	Situacions de risc greu i imminent Registre de valoració		
Després d'emplenar aquest registre, trametre l'original signat digitalment a l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut				
Persona notificant				
Nom i cognoms:				
Correu electrònic:	Telèfon:			
Campus:	Edifici:			
Unitat d'adscripció:				
Nom i cognoms del/de la cap del servei o assimilat/investigador/a principal:				
Anàlisi de situacions de risc greu i imminent				
Descripció:				
Valoració:				
Factors de risc	Avaluació del risc (segons annex A)		Gravetat de les conseqüències	Risc
	Probabilitat			
	Deficiència	Exposició		
1				
2				
Establiment i seguiment de l'eficàcia de mesures correctores i preventives:				
Mesura	Responsable	Data prevista		Responsable comprovació
		Execució	Comprovació	
1				
2				
[Nom i cognoms del notificant]		[Nom i cognoms del/de la cap de servei/investigador/a principal] [Càrrec]		
[Signatura] [Data]		[Signatura] [Data]		
A emplenar per l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut				
Registra: [Nom i cognoms] [Càrrec]		Visa: [Nom i cognoms] [Càrrec]		
[Signatura] [Data]		[Signatura] [Data]		
Ref.: GRGI/UPF-RVSRGI		Versió: 01, revisió: 02		Data: 19-7-2022
				Pàgina 8 de Y

Annex A. Avaluació del risc segons la probabilitat d'aparició de possibles conseqüències indesitjades i la gravetat de les mateixes

Nivell de probabilitat d'aparició de possibles conseqüències		Nivell d'exposició			
		Continuada (4) Continuament. Diverses vegades en la jornada laboral durant temps perllongat.	Freqüent (3) Diverses vegades en la jornada laboral i durant un període de temps curt.	Ocasional (2) Alguna vegada en la jornada laboral i durant un període de temps curt.	Esporàdica (1) Irregularment.
Nivell de d'eficiència	Molt deficient (10) S'han detectat factors de risc significatius que determinen com molt possible la generació d'errors. El conjunt de mesures preventives existents respecte al risc resulta ineficaç.	Molt alta (40)	Molt alta (30)	Alta (20)	Alta (10)
	Deficient (6) S'ha detectat algun factor de risc significatiu que s'ha de corregir. L'eficàcia del conjunt de mesures preventives existents es veu reduïda considerablement.	Molt alta (24)	Alta (18)	Alta (12)	Mitjana (6)
	Millorable (2) S'han detectat factors de risc de menor importància. L'eficàcia del conjunt de mesures preventives existents respecte al risc no es veu reduïda considerablement.	Mitjana (8)	Mitjana (6)	Baixa (4)	Baixa (2)
	Acceptable (-) No s'ha detectat cap anomalia destriable. El risc està controlat.	--	--	--	--

Nivell de gravetat de les possibles conseqüències	Descripció	
	Danys personals	Danys materials
Mortal (100)	1 mort o més	Difícil reparar el sistema
Molt greu (60)	Lesions greus que poden ser irreparables	Complexa i costosa reparació del sistema
Greu (25)	Lesions amb IT	Es requereix aturada del procés per fer la reparació
Lleu (10)	Petites lesions sense hospitalització	Reparable sense necessitat d'aturar el procés

Nivell de risc i d'intervenció		Nivell de probabilitat				
		Molt alta (40-24)	Alta (20-10)	Mitjana (8-6)	Baixa (4-2)	
Nivell de conseqüències	100	4.000-2.400 Imminent	2.000-1.200 No tolerable	800-600 Greu	400-200 Moderat	
	60	2.400-1.440 No tolerable	1.200-600 Greu	480-360 Moderat	240 Moderat	120 Tolerable
	25	1.000-600 Greu	500-250 Moderat	200-150 Moderat	100-50 Tolerable	
	10	400-240 Moderat	200 Moderat	100 Tolerable	80-60 Tolerable	40 Tolerable

Adaptada d'una proposta de l'Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo: Nota técnica de prevención 330: Sistema simplificado de evaluación de riesgos de accidente